

Грицай Ольга
к.е.н., доцент
Крайник Христина
студентка

Національний університет «Львівська політехніка»

ПДВ: ВІД ЗАПРОВАДЖЕННЯ ДО ПЕРСПЕКТИВ ВИКОРИСТАННЯ

З появою перших цивілізацій на світ почали з'являтися і перші податки. Деякі були дивними, як, наприклад, у стародавньому Єгипті податок на олію, або в Римі податок на сечу, та деякі, наприклад, податок на землю, залишились і до наших часів [1].

Відносно молодим податком вважається ПДВ, якому лише 66 років. Першим у світі придумав ПДВ Вільгельм Сіменс (син засновника компанії Siemens) у 1918 році, але на той час це була просто ідея. Основоположником ПДВ вважається економіст Моріс Лоре, завдяки якому впроваджено цей податок у Франції в 1954 році [2].

ПДВ легко прижився в багатьох країнах, оскільки є бюджетонаповнюючим податком. Розповсюдженню ПДВ сприяв той факт, що Європейська економічна спільнота, яка виникла у 1967 році, визначила запровадження ПДВ обов'язковою умовою членства.

У 1992 році ПДВ, в основі якого було покладено французьку модель, для наповнення бюджету запроваджено в Україні зі ставкою 28%.

На сьогодні ПДВ в Україні є одним з основних наповнювачів державного бюджету. Порівнюючи червень 2019 та 2020 року, за офіційними даними Держказначейства можна сказати що надходження цього податку зросли на 3,9 млрд грн або у 1,9 раз. Також минулого року податкова ефективність ПДВ становила 2,5%, та вже цього року вона зросла з 2,7% у квітні до 3,1% в травні, та майже до 3,5% в червні. А індикативні показники Міністерства фінансів з ПДВ перевиконано на 29,1% в порівнянні з плановим [3].

Проте не всі розвинені країни готові запровадити його. Приміром, у США ПДВ не існує. Натомість, його функції виконує податок з обороту. Хоч ПДВ є справедливим податком, бо виникає у момент створення доданої вартості, він також є ефективним і має низку переваг, адже від нього дуже складно ухилитись. Попри все, численні аналітики та фахівці у сфері оподаткування США негативно ставляться до запровадження ПДВ. Насамперед, це пов'язано з автономністю кожного зі штатів у запровадженні податків. А оскільки, Федеральний уряд США не може впливати на рішення окремих штатів, то централізоване впровадження буде вважатися обмеженням фінансової незалежності, тому дійти згоди кожного штату у цьому питанні практично неможливо. Окрім того, ПДВ є фактично податком на споживання, а його застосування зменшує реальні доходи кінцевих споживачів, які сплачуючи за товар його ціну з врахуванням розміру податку.

Наслідуючи досвід США, відмова від ПДВ в Україні, попри його результативність у наповненні бюджету, призведе до покращення життя. З відміною ПДВ можна очікувати такі позитивні наслідки [6]:

- знизяться ціни, що в свою чергу призведе до підвищення попиту на товари та послуги;
- багато бізнесів стануть легальними, адже практично всі підприємства прагнуть до зменшення податкових зобов'язань з ПДВ шляхом використання послуг конверт центрів. Разом з цим вся економіка країни запрацює відкрито;
- унеможливиться корупція та тотальні перевірки бізнесу;
- економіка країни стане прозорою та зрозумілою, це підвищить інтерес інвесторів до країни, а він в свою чергу збільшить робочі місця;
- збільшиться ВВП та конкурентоспроможність національних товаровиробників;
- не буде тіньової економіки, яка часто є більшою за офіційну.

Отже, ПДВ є ефективним податком для легкого наповнення державного бюджету. Цьогорічні показники приємно дивують, та нашій країні потрібно рухатись далі. Переймання Американського досвіду, допоможе не тільки усунути головну проблему – корупцію, а й стати привабливою країною для

інвесторів, та загалом змінити своє життя. Україна є прекрасною країною, де хочеться жити, но навколо тільки виживають.

Список використаних джерел

1. Дивні та незвичайні податки [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://cost.ua/news/196-strange-taxes/>
2. Історія ПДВ [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://chp.com.ua/all-news/item/31501-istoriya-pdv>
3. ДПС щодо стану надходження платежів до бюджету у 2020 році [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.kmu.gov.ua/news/dps-shchodo-stanu-nahodzhennya-platezhiv-do-byudzhetu-u-2020-roci>
4. Загородній А.Г., Єлісєєв А.В. Податки та податкове планування підприємницької діяльності: Монографія. – Львів: Цент Бізнес-Сервісу. – 2003. – 152 с
5. Сходінками американського досвіду [Електронний ресурс] Режим доступу: <http://www.visnuk.com.ua/ua/pubs/id/1561>
6. Відміна ПДВ [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://petition.kmu.gov.ua/kmu/Petition/View/3440>